

Педагогіка
ШКОЛИ

УДК 37.011.
3-052:316.614

**Наталія
БЛОУС**

Завідувач
комунальної установи
«Скадовський районний
методичний кабінет»
Скадовської
міської ради

Директор школи, ліцею, гімназії № 4 2018

МЕХАНІЗМИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ

У статті розкрито сутність процесу соціалізації особистості, окреслено алгоритм реалізації підготовки педагогічних працівників до розбудови сучасного освітнього простору, що сприятиме успішній соціалізації учнівської молоді.

Ключові слова: соціалізація, освітній простір, компетентності, управління, соціальна технологія, методика, моніторинг, адаптація, освіта.

Постановка проблеми. Сучасна освіта реформується та швидко оновлюється. При формуванні нової системи цінностей, створенні сучасних адаптованих моделей соціалізації дітей та учнівської молоді, на жаль, реальна картина є іншою. Як свідчать відгуки батьків та випускників сучасної школи, молодь не є соціально адаптованою до дорослого життя, не може застосовувати здобуті уніфіковані знання на практиці, внаслідок чого виникають труднощі в спілкуванні та пошуку свого місця в житті.

Аналіз наукових досліджень та публікацій. Інтерес до проблеми соціалізації особистості виник давно. Про це свідчать праці учених ХХ століття, зокрема, Л. Виготського, А. Макаренка, В. Сухомлинського, І. Кона, Л. Буювої, Л. Рубінштейна, в яких ідеться про взаємозалежність між умовами соціального середовища та розвитком особистості, необхідність активного опо-

средкування особистісного розвитку [4, с. 3-4].

Формулювання цілей статті. Метою статті є розкриття поняття соціалізації учнівської молоді, шляхів подолання негативних явищ у сучасному освітньому просторі та пошук більш ефективних шляхів соціалізації особистості, орієнтованих критеріїв моніторингу соціалізації та адаптації, форм та методів здійснення спеціальної підготовки педагогічних працівників у міжкурсовий період, системи роботи освітніх закладів за інноваційною структурою соціалізуючого простору та методичного супроводу вдосконалення професійної компетентності педагогів, що сприятиме успішному процесу соціалізації сучасної молоді.

Виклад основного матеріалу. На концептуальному рівні сьогодні державою визначено **суспільно важливе завдання для освітян** – «забезпечити розбудову такого освітнього простору, у якому осо-

бистіть з раннього дитинства усвідомлювала б свою суспільну значущість і через систему ціннісних ставлень набувала досвіду взаємодії з соціумом» [2, с.13].

Методичний супровід має становити цілісну систему взаємопов'язаних дій і заходів, спрямованих на всебічне підвищення професійного рівня освітян щодо здійснення процесу соціалізації особистості, соціалізуючої спрямованості педагогічних інновацій, розвиток ініціативи й творчості кожного учителя зокрема і в цілому, підвищення результативності освітнього процесу, досягнення оптимальних результатів, поліпшення міжособистісних стосунків між учасниками освітнього процесу, підготовки конкурентоспроможних випускників, здатних адаптуватися до змін у соціально-економічному середовищі, конкурувати на українському та європейському ринках праці [5].

З урахуванням факторів (біологічних і соціальних), процесів, що зумовлюють якісні зміни життя (стиль виховання в сім'ї, узгодженість вимог та виховних дій між родиною, закладом освіти, громадськими організаціями, органами самоврядування, вироблення потреби в комунікаціях, самосприйняття та самооцінка) й має вибудовуватися сучасний освітній простір [1].

«Простір» – це педагогічне явище, яке акумулює потенціал сім'ї та навчального закладу, інтегрує різноманітні впливи на особистість з боку інших соціальних інститутів з метою усунення

будь-яких перешкод, ускладнень процесу соціалізації особистості. **Сутність інноваційних змін**, що можуть відбутися в результаті розбудови такого освітнього простору, «полягає у формуванні готовності дитини, підлітка, юнацтва до взаємодії з соціумом, тобто простором у широкому соціальному значенні» [4, с. 7].

З огляду на складність, багатаспектність теми науково-методичного дослідження *визначено організаційно-управлінські умови щодо участі всіх суб'єктів: методичної служби – закладів освіти – учнівської та батьківської громадськості*, що дасть можливість чітко визначити напрямки діяльності кожного суб'єкта.

На рівні районної методичної служби (теоретичний супровід):

- здійснюється бібліографічний огляд літератури з теми дослідження, поповнюється методичний книжковий фонд, проводяться презентації науково-методичних посібників;
- розробляється для педагогів перелік тем для індивідуального дослідження в міжквестаційний період;
- створюється картотека досвіду роботи вчителів, які пройшли відповідне навчання, отримали сертифікати та мають право викладати громадянознавчі та інші курси (факультативи) соціалізуючого спрямування, починаючи з початкової школи;
- надається практична допомога навчальним закладам у підготовці та проведенні заходів із залученням провідних науковців з питань соціалізації особистості;

Якомога глибше знати духовний світ дитини – це перша заповідь і вчителя, і директора. Все, що здійснюється у школі, має мати глибокий моральний зміст
В. Сухо-млинський

**Виховує
кожна
хвилина
життя
і кожен
куточок
Землі,
кожна
людина,
з якою
стикається
осо-
бистість
дитини**
В. Сухо-
млинський

- запроваджується проведення для вчителів, вихователів, інших спеціалістів під час районних навчально-методичних семінарів тренінгових занять, педагогічних дискусій за зразком «Дебати» з метою практичного засвоєння ними цих методів;
- організовується в межах освітніх округів спільно з місцевими органами управління освітою проведення Дня педагогічної ідеї, під час якого керівники матимуть можливість представити та захистити ідею оригінальної структури (моделі) освітнього соціалізуючого простору та внести корективи, доповнення відповідно до наданих рекомендацій;
- залучаються педагогічні працівники до оволодіння дистанційними курсами, що пов'язані з проблемою соціального становлення особистості.

Практичне впровадження: методична сесія для вчителів природничо-математичних дисциплін, початкових класів та вихователів дошкільних навчальних закладів «Соціокультурна та комунікативна змістова лінія на уроках різних освітніх галузей» за участю науковців КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти»; методична сесія для вчителів гуманітарного циклу «Мовленнєва соціалізація як соціально-педагогічна проблема»; постійно діючий Фестиваль педагогічної майстерності «Гармонія руху» з питань наступності навчально-виховної роботи між дошкільною, початковою та базовою школами; мі-

жрайонний майстер-клас між Бериславським і Скадовським районами «Креативні підходи до створення розвивального середовища в дошкільних навчальних закладах»; педагогічний Hyde Park «Реалізація принципу наступності між дошкільною та початковою ланкою освіти в контексті національно-патріотичного виховання»; районна конференція учителів англійської мови «Практично-діяльнісні технології формування комунікативної компетентності учнів»; панельна дискусія-практикум «Оптимізація освітнього процесу за допомогою мнемотехніки як сучасної технології ефективного засвоєння нової інформації» за участю Г.А. Чепурного, доктора педагогічних наук РАЕ, президента Асоціації розвитку творчої особистості «ВАРТО», керівника міжнародного центру освітніх технологій «Школа ейдоптехніки», голови оргкомітету Міжнародного Форуму освітніх технологій «Перспектива»; районна конференція «Виховання особистості: національно-патріотичний вимір»; науковий семінар «Формування особистості через моральні принципи виховання» за участю А.І. Шевченка, засновника і наукового керівника Інституту штучного інтелекту МОН України, заслуженого діяча науки і техніки України, члена-кореспондента НАН України, доктора технічних наук, професора із питань формування моральної особистості; тренінги з основ медіа грамотності; креативна педагогічна рада «Палітра почуттів

у фарбах міста, що цвіте красою» за участю представників батьківської громадськості, органів державної влади, громадських організацій; міжнародний Форум освітніх технологій «Перспектива»; Всеукраїнська літня школа «Освітні ініціативи»; Всеукраїнський Фестиваль педагогічної майстерності «Гуманізація освітнього простору: з Україною в серці»; майстер-клас «Let's Teach Together!»; районний клуб учителів іноземної мови «Get a Life»; педагогічні ситуації «Управління процесом соціалізації дитини в умовах закладу нового типу» («Школа резерву»); трибуна думок «Єдність навчання і виховання як важлива умова успішної соціалізації» («Школа стажистів»).

ВИСНОВКИ

Освітні заклади протягом тривалого історичного часу є провідним чинником соціалізації особистості.

Зважаючи на проблеми соціального становлення особистості та виклики часу, пошук нових моделей розвитку освітнього простору, який має забезпечувати соціально-педагогічні умови успішної соціалізації дитини, триває та постійно вдосконалюється [3].

Водночас суспільно важливим завданням для освітян є забезпечення розбудови такого освітнього простору, у якому особистість з раннього дитинства усвідомлювала б свою суспільну значущість і через систему ціннісних ставлень набувала досвіду взаємодії з соціумом, бо ознакою успішності процесу соціалізації особистості здобувача освіти є його готовність взаємодіяти з соціумом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вольфовська, Т. О. Визначення рівня сформованості інтерактивних умінь особистості на етапах соціалізації / Т. О. Вольфовська // Педагогіка і психологія. – 2003. – № 3/4. – С. 141–148.
2. Калініна, Л. Управління новою українською школою : порівняльна характеристика концептуальних змін / Л. Калініна // Директор школи: для керівників середніх навчальних закладів. – 2017. – № 1/2. – С. 12–21.
3. Процес соціального становлення особистості: зовнішні впливи. Реферат [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://ru.osvita.ua/vnz/reports/sociology/29663/> (дата звернення: 07.04.2018).
4. Соціалізація дітей та учнівської молоді в сучасному освітньому просторі. Теоретико-методологічні засади процесу соціалізації дітей та учнівської молоді в сучасному освітньому просторі: метод. реком. / за заг. ред. Л.М.Назаренко. Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2013. – 48 с.
5. Соціалізація дітей та учнівської молоді: практично-орієнтований аналіз: метод. реком. / за заг. ред. Л.М. Назаренко, Т.О. Кузьміч. – Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2017. – 65 с.

Наталія Белоус

Механизмы социализации личности в современном образовательном пространстве

В статье раскрыта суть процесса социализации личности, определен алгоритм реализации подготовки педагогов к развитию современного образовательного пространства, что способствует успешной социализации учащейся молодежи.

Ключевые слова: социализация, образовательное пространство, компетентности, управление, социальная технология, методика, мониторинг, адаптация, образование.

Natalia Bilous

Mechanisms of socialization of personality in modern educational area

The article deals with the essence of the process of socialization of the individual, presents the structure and algorithm for the implementation of the training of teachers for the development of modern educational space aimed at the successful socialization of the youth.

Keywords: socialization, educational space, competence, management, social technology, methodology, monitoring, adaptation, education.